

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe șase luni 10 cor.
pe trei luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.
Scrisori nefrancate nu se primesc.

O SURPRINDERE.

O bombă de cădea în mijlocul lor, și nu i-ar fi surprins mai tare pe colegii din presa maghiară de cât candidatura la Nădlac a d-lui Dr. I. Suciū.

Cum adică? Acolo, unde până acum nici nu s'a vorbit de *partid național*, să se organizeze partid și să se pună candidat?... Și încă ce candidat? Dintre cei cari luptă în linia întâia între Români, și care va face serioase greutăți tuturor candidaților maghiari, căci azi nici unul dintre aceștia nu-și mai simt sigur terenul sub picioare, ci orbecă prin întuneric...

Și înțeleg perfect cei dela ziarele maghiare situația... Bine că o înțeleg odată și numai scriu alandala, ca până acum.

«*Aradi Közlöny*» de la 1 Martie scrie adică în articol de fond:

«Alegerea de la Nădlac la tot cazul va fi un prevestitor al alegerilor generale și icoană fidelă a *totalei răsturnări* ce se va provoca în părțile aceste sudice ale țării când naționalitățile, setoase de luptă și cu puteri odihnite, se vor măsura cu partidele patriotice.

«In cercul Nădlacului Dr. Ioan Suciū nu prea are șanse să biruiască. Ear dacă totuși a candidat, asta-i dovadă că naționalitățile nu lasă din *drumul lor de cucerire* un singur locșor, ci necruțând oboseală de agitare, fac încercări pretutin-

dent unde numai trăiește măcar o singură sămânță de alegător naționalist.

Așa. N'avem să ascundem: doar am spus-o de atâtea ori: pretutindenī unde sunt Români, ei trebuie deșteptați, ei trebuie chemați la viață politică națională.

In primul rând aceasta au avut-o în vedere și naționaliștii români, când au hotărât să candideze Român și în cercul Nădlacului, și când, peste tot, au decis să părăsească pasivitatea și cu toată bărbăția să se arunce în luptă.

Se înțelege că Ungurii au rămas surprinși vor rămâne însă surprinși tare mai ales d'aci încolo. Pentru-că prea se obișnușeră cu pasivitatea Românilor și a celor-lalte naționalități. Surprinderea lor este mare văzând acum îndeosebi puterea cu care se manifestă între Români sentimentul național...

La Nădlac îi surprinde înca ceva: *solidaritatea între naționalități*. Terant fruntași *slovaci* s'au dus eri pe sate, să îndemne pe frații lor a ține cu Dr. Suciū, *candidatul* — *primul candidat de acest fel* — a *trei naționalități*.

Când așa se pornește lucrurile, când așa entuziasm se poate produce în vreme atât de scurtă, partidele maghiare intră de er se pot aștepta la multe surprinderi printre naționalități.

Distincțiunea lui Pitreich.

Delegația și-a încheiat activitatea și ministrul comunī se vor retrage pe un timp

oare-care din publicitatea parlamentului. Dintre ministrii comuni, ministrul de războiu a avut situația cea mai grea. S'a dovedit ca un om foarte isteț, dar numai după asta se poate vedea dacă politica lui e acomodată sau nu pentru restabilirea păcii în cele două state și mai ales în Ungaria.

E sigur însă că Majestatea Sa e mulțumit de noul ministru de războiu și de serviciile acestuia, căci eri s'a adus la cunoștință că regele a dăruit cavalerului Pitreich, ministru de războiu marea cruce a ordinului Leopold; și i-a predat-o în persoană.

Izbânda dela Brașov.

In sfârșit, după o luptă cerbicioasă, criza dela Brașov s'a rezolvat cu izbânda dreptății. Prea Sfința sa Mitropolitul, desi cu mare jale, n'a avut încetăraș, s'a văzut silit să abdice de prea înbruii sei fosti administratori ai bisericei Sf. Nicolae și să aproape alegerea noului comitet. Căci s'a prăvălit sub greul păcatelor sale. Ear noi ne bucurăm, căci în această cadere nu vedem numai învingerea dreptății, ci și *stăruirea unui sistem*, care de o serie de ani încocoară a înveninat societatea noastră brașoveană. Căci de o serie de ani o seamă de mișcări amput lumea de minciuni, că în Brașov e liniște și mulțumire deplină, și că numai câți-va malconțenți sunt acela, cari sunt ne-

MOARTEA LUI CASTOR.

Acum câți-va ani, într'o zi de Septembrie, cuprins de un nespun dor de ducă pe care mi-l pricinuia albastrul nesfârșit al cerului și acel farmec amețitor al toamnei, mă plimbam de mai bine de un ceas pe stradă, singur fără rost, când la o răspîntie mă întinși piept în piept cu Maiorul.

— A! bună ziua. Ce? aici? Eu te țineam plecat acasă.

— „Cum acasă, când am slujbă aici?”
— „Vezi că știam, că... mama ție e bolnavă.”

— Si eu nu știam nimic,
— „Dar' d-ta de unde știi?”
— „Soră-mea, care s'a întors aseară de acolo, imi spunea că a găsit-o foarte rău.”

Ca să-mi spue Maiorul că mama era foarte rău, trebuia să fie în adevăr așa, trebuia să aibă altceva decât patima ei obișnuită.

In aceeași seară, după un drum, care mi-s'a părut cel mai lung din câte făcusem în viață, soseam acasă.

Teama care-mi stringea inima și mă făcuse să trec fără o întrebare printre slugile eșite în întimpinarea mea, mi-se risipi, găsind pe mama în adevăr mai slabă decât o lăsasem, dar' bine.

— „Tu, dragă!”
— Și sâraca oarbă, neputându-mă vedea, mă

pipăia peste piept, peste față. Eu îi luași mâinile și i-le sêrutai, certându-o încet că nu mă vestise.

— „Dar' n'am fost bolnavă. Cine ție-a spus? A! Maioru? Acum înțeleg, A fost soră-șă pe aici. Ea nu m'a văzut după nenorocire, și-și închipuia să mă găsească tot așa cum mă știa... și acum...”

In adevăr, dacă sora Maiorului n'o văzuse de când cu moartea tatei, era de înțeles cum spusese că e foarte rău, găsind pe femeea — acum un an încă tinără și frumoasă — fără vedere și îmbetrănită cu zece ani în așa de scurtă vreme.

— „Ear' dacă acum mă găsești mai slabă — adăogă mama, e, că de două nopți nu pot dormi din pricina bietului Castor.”

— De ce?”
Ca răspuns la întrebarea mea, auzii afară lângă fereastră, un urlat lung și sfîșietor.

— „Uite, așa urlă de două nopți. Asta e a treia. Săracul! Nu știu ce are. Femeea zice c'ar fi otrăvit. Eu crez că bêtănetea...”

Liniștit din partea mamei, acum îngrijit de starea cânelui, eșii în curte, unde găsi pe Castor zecând prăpădit lângă fereastră, cu gura deschisă. Femeea care știa cât de mult țineam la el toți ai casei, era aplecată d'asupra lui: se încerca să-i dea lapte dulce.

— „Ce are Mario?”
Nu știa nici ea. De două zile de când nu mai mânca nimic, zăcea ta soare și urla. Ii făcuse ea toate câte le-a știut, dar de geaba, îi era tot mai rău...

— „Ia să-i încercăm să-i dăm laptele.”
Și ajutat de femeie, detei cânelui, cu de-a sila, tot laptele din ceașcă. Simțindu-se par'că mai

bine, se ridică greoi, mă miroși dând din coadă: apoi se culcă iar, urlând prelung și dureros.

Era târziu. Mama dormea. Ii auzeam prin ușa deschisă dintre odăile noastre, răsufierea regulată — și trebuie să fi veghiat două nopți pentru ca să fi putut dormi acum, cu toate desecele gemete ale lui Castor.

Ce mă ținea pe mine deștept, nu' erau însă urletele, ci atâtea amintiri și atâtea gânduri, trezite de odată în mine la vederea suferinței lui.

Cât de limpede ved nopțile de vară, când mă duceam la moșie pentru vânătoare. Eată-mă culcat în pridvorul luminat ca ziua de luna plină, neputând închide ochii din pricina cântecului pit-palacelor care se aud pretutindenī, aici aproape ca sunetul a două pietrii lovite una de alta, colo în depărtare ca picăturile de apă căzând într'un vas plin. Castor se scoală din când în când și vine să mă miroase, îngrijat de neodihna mea.

Iată-ne la vânătoare într'o miriște aurie. Castor caută la cincizeci de pași, în galop, cu capul în sus. De odată, trznit, se oprește în loc, nemișcat, ca de bronz, cu coada dreaptă, cu un picior ridicat în sus. La un pas înaintea lui stă prepelița pe brînci, infricoșată, hipnotizată. Mă apropii și-i strig: „Pii!” El sare, prepelița sboară și eu trag: „Apoarte!” și mi-o aduce. E încă viei numai aripată.

Eată-ne primăvara după sităruși, în păpurișul dela Lazuri, unde Castor caută domol și amănunțit, pe când în cumpul de alături țêranii aclamă sosirea berzelor cu chiote și cu svirliri de căciuli în sus.

mulțumiri și se svircolesc: acelora însă li-se poate pune pumnul în gură. Drept aceea cu puterea dată lor de biserica Sf. Nicolae și spriginii de Venerabilul Consistor, precum și de alți factori din societatea noastră: intimidau, amenințau și terorizau pe toți, căli le slăteau în cale. Barbații cei mai de valoare din societatea noastră au fost paralizați în activitatea și în bunele lor intențiuni, au fost bruscați, une-ori zdrobiți chiar și în fine alungați din mijlocul nostru. Pentru-ce? Pentru-ca clica să poată stăpâni.

În urma acestui sistem însuflețirea, entuziasmul și ideile scăzuseră în oamenii noștri, o toropeală pare-că ne cuprinsese pe toți și pretutindeni, pe toate terenele: stagnarea sau decadentă. În biserică: risipă, pagubă, nemulțumire, disgust, înstrăinare dela cele dumnezeiești; în loc ca sfânta noastră biserică să fie un lăcaș de mângăere, alinare de dureri și scut apărător în contra primejdiei vremurilor, ea devenise o armă demoralizatoare în mâna clicii. În școală: împărecheri între colegi: ceartă și zizanie între profesori și efori. *Asociațiunea meseriașilor*: ambițiunea și pofta de domnie a desfăcut în două această înfloritoare instituție românească. *Despărțământul Asociațiunii*: îl aduseră la dizolvare. *Casina*: averea ei a fost furată, membrii s'au imprăștiat, instituțiunea însăși era aproape să devină un cub; ear duhul intrigii și al răutății a înfăciat și *Reuniunea de cântări*.

Și ne doare cu atât mai mult, cu cât, precum am amintit, organele și persoanele, cari puteau să o facă aceasta, n'au căutat să pună curent abuziv, ci i-a venit în ajutor prin spriginul, ce le-a dat acestor oameni. Pentru-că știut este, că în repețite rânduri s'a atras atențiunea Ven. Consistor asupra urmărilor nefaste, ce pot aduce aceștia asupra urmărilor nefaste, ce pot aduce aceștia asupra bisericii și instituțiilor noastre, totdeauna însă fără rezultat. Și pentru-ce? Pentru-ca clica să poată stăpâni. Dar ne mângăem, că în cele din urmă duhul cel bun totuși a ieșit biruitor și clica s'a prăbușit sub greul păcatelor sale!

Casul dela Brașov să ne fiă învățătură și să ne trezească pe toți cei-ce avem la inimă binele poporului nostru, de oare-ce durere, aceasta nu e un cas izolat în viața noastră românească. Aproape în fie-care comună o seamă de ambițioși și venali, prin fel de fel de mijloace pun mâna pe conducere în biserică, de unde apoi, după-ce și-au asigurat sau prin concesiuni familiare sau în alt chip spriginul protopopului, sau al căruiva dintre asesorii consistoriali, ori poate chiar al Mitropolitului, abuzează de puterea ce o au, bruschează și terorizează în dreapta și în stânga producând amărăciune în sinul bunului nostru popor și provocând disgust și înstrăinare față de tot ce avem scump. Venerabilul Consistor să înțeleagă deci, că spiritul, în care se face astăzi conducerea și administrațiunea în sfânta noastră biserică, unicul scut de apărare al poporului nostru, nu este spiritul acela, care — cel puțin în Archidieceză — trebuie să se reverse asupra noastră din dumnezeescul locaș. Ear că brașovenii cu forță elementară s'au pus în calea acestui duh rău, și au rupt gâtul acestui sistem nefericit făcând să triumfe dreptatea, fără indoială, că au titlu la recunoștința noastră a tuturor. Să nu creadă însă, că trântind comitetul cel vechiu prin aceasta s'au degajat de datorița, ce li-se impune. Nici pe departe nu! Numai atunci, când noul comitet va traduce în fapte ideile și principiile, cari au dat putere inițiatorilor noului curent, ca să înfrângă odiosul sistem și hidoasa clică, numai atunci zic vom putea sărbători adevărata izbândă a dreptății.

RUSIA ORÎ JAPONIA?

III.

Între atari împregiurări era natural de temut—și teama Japoniei nu era nefondată—că Rusia în ori-care moment putea ușor anecta Coreea la gigantul colos rusesc. Ajunsă până în stadiul acesta, Rusia a continuat cucerirea sa făcută cu

promisiuni, vorbe frumoase — ca un gourmand cu declarațiunile sale de amor obscen — până doar-doar va putea pune mâna pe trupul jun al vecinei sale Japonia, cugetând probabil, că aceasta nu va îndrăzni ori nu va fi capabilă a-și apăra onoarea națională. Așa curtenind Rusia în dreapta, a înșelat Liao-Tong ul de la China, curtenind în stânga a făcut pe Coreea să creadă, că Japonia tinde mereu la independența ei, sugerându-i convingerea, că Rusia o va proteja față de ori-ce încercare externă agresivă, vină ea din ori-ce parte. Și ca să arăte câtă bună voință și simpatie simte pentru Coreea, a molcomit-o cu grandomania până-ce în sfârșit — cedând vorbelor adulatoare vanității naționale și dinastice — regele Coreei se proclamă în 1901 în adevăr *împărat corean*. Așa deveni țerisoara aceasta de circa 16 milioane locuitori *imperiu asiatic*, umăr la umăr cu imperiul chinez și japonez! Politica aceasta clandestină a Rusiei a avut rezultatul dorit. Pe departe a prins mereu rădăcini în Mand-juria — obligându-se numai proformă, cum amintirăm mai sus, a se căra până în doi ani din această provincie ocupată, înșelând pe de-asupra Port-Arthurul și Liao-Tong-ul de la China—, pe de altă parte ajunsă să aibă mare influență asupra Coreei, stând aceasta aproape sub protectorat rusesc. În modul acesta este evident, independența micului imperiu devenise quasi imaginară.

Și dacă stăm și ne cugetăm la admonițiunea din nota verbală a guvernului rus: că prin luarea în posesiune a peninsulei Liao-Tong, Japonia ar amenința direct neatîrnarea Coreei, a Chinei și pacea în orientul extrem, trebuie să ne cuprindă o justă mânie, o furie infernală când vedem atâta perfidie, josnicie, atâta cinism, de care este capabilă numai politica de latroni a Romanovilor și a sbirilor lor vânători după grație împărătească. Au fost necesare aceste evenimente pentru a fi completă istoria, să cunoaștem în deplina sa nuditate pe papa de la Neva, cel cu pornirile sale umanitare și de pace universală. Această umbră a caracterului său individual nu o va putea șterge nici o faptă a țarului Nicolae, fie ea ori-cât de umanitară, ori cât de generoasă.

Ca să nu apară de tot agresivă, în anul 1901 în tratatul încheiat cu China s'a obligat — cel puțin pentru ochii lumii — sfânta Rusie, că până la sfârșitul lunii lui Aprilie 1903 va evacua Mand-

Când mă întorceam acasă de vacanță, mi-l aduceau înainte la gară și era o arătare. Se opreau călătorii grăbiți în loc, să admire bucuria de nedescris a căinelui care își revedea stăpânul după trei luni de lipsă; — dar după ce plecam îmi scria mama, cum intra în fiecare zi în odaie, să miroase și să mângăie hainele mele de vânătoare spinzurate în cuier.

Mi-l dase tată-meu... Par'căl văd; în ziua când m'am întors, după examenul de bacalaureat, mă întâmpină în capul scării și după-ce mă îmbrățișează și el și mama:

— „Să trăești, fătul meu, și să-ți dea Dumnezeu bucuria pe care ne-o faci“.

Apoi mă ia de mână și mă duce în odaia mea, unde mă aștepta cea mai neașteptată surprisă. În perete o panoplie cu toate trebuințioasele pentru vînat, patima mea: iar de sub pat iese Castor, întâi lătrând, apoi bucurindu-se de par'că mă cunoștea de când lumea.

A! fericirea mea de atunci! Și numai pentru ăst dar frumos, ci pentru toate câte mă înconjura. Căci în clipa aceea, în fața lor, care întineau de mulțumirea mea, pentru întâia oră înțelegeam ce mare lucru e pentru cine-va să aibă părinți cinstiți, buni și uniți: o mamă care se lipsea de toate pentru copiii ei, — un tată în fața căruia toți se descopereau cu respect, — o casă bătrânească moștenită pin moși-strămoși, și slujii îmbătrânite în curte, iubitoare și credincioase.

Da pe tată-meu mi-l aduceau aminte gemetele lui Castor. Mă vedeam întorcându-mă cu dînsul de la vânătoare, de unde venea să mă ia în totdeauna cu chibitca lui cu un cal, auziam

sunetul neuitat al arcurilor chibitcei, auziam și glasul lui și corul nesfîrșit de greeri.

Zadarnic îmi astupam urechile pentru a putea dormi. Mîntea, acum plină de trecut, nu se lăsa să fie dormită, ci depăna atâtea lucruri trăite, care mă minunau prin limpezimea cu care le vedeam.

Abia era un an de atunci. Era ziua lui. Masă întinsă de la un capăt al sufrageriei la celălalt: toate rudele și prietenii. Lăutarii cântă cantece bătrânești. Unu din copii se scoală și închină în sănătatea lui. El se ridică supărat de mult ce se silește să nu pară mișcat, își ia paharul; „Dragii mei, pilde bune v'am dat și eu și mama voastră. Dea Dumnezeu“... dar cuvîntarea i se oprește în lacrimile cari-i dau năvală din ochi. Atunci mama se apleacă peste dînsul și-l sărută lung, în aplausele înturor și în cântecul de urare al lăutarilor...

Și acum, ce departe erau toate!

La pierderea lui, moartea nu l'a luat numai pe dînsul, — iubitul, dus la groapă într'o zi de toamnă rece și ploioasă, — ci a luat cu ea tot restul neamului nostru, acum atât de risipit.

Mă întrebam și nu-mi puteam răspunde, ce ne despărțise așa și pentru ce nu veneam să trăim cu toții împreună, cu mama, îngrijind-o, ajutând-o. Nebuni ce eram! Dar negreșit, cât mai în grabă, aveam să mă întorc lângă dînsa și să încep a reclădi fala casei noastre, dărîmată de suflarea morții.

— „A! dar e peste puțință: îmi ziceam tot eu. Și acum gemătul lui Castor era glasul tăcutului mele desnădejdi în fața ruinei neamului.“

A doua zi de dimineață mă trezește acelaș glas tânguitor al cănelui. Mă îmbrac, îmi iau pușca din cuț, două cartușe din cutia mesei și ies în curte:

— „Castor, vin'aci!“

Castor, care zăcuse toată noaptea nemișcat, se scoală ca prin minune și mă urmează.

Femeea, care m'a văzut și m'a înțeles, fuge în bucătărie plîngând.

— „Castor, vin'aci!“

Castor se țirește cu greutate după mine până la maidanul de peste drum. Aci se culcă pe partea dreaptă lăsând descoperit locul inimii...

După ce s'a isprăvit, m'am întors acasă ca gonit de cine-va, am intrat în odaie, am trîntit pușca pe pat...

Ușa din dreapta s'a deschis. Mama a înaintat pe dibute și m'a cuprins în brațe. Pe cealaltă ușă au intrat Maria și Dinu, amândoi slugi de peste trei-zeci de ani în curtea noastră: — și cu toții am plâns pe tăcute moartea lui Castor, care ducea departe — mai departe vremea unor fericiri apuse pentru tot-deauna.

H A Z.

— Dragă Tândală, împrumută-mă cu două sute de lei,

— Dar nu știi, dragă Păcală, că am o numeroasă familie în spinare?

— Ad'o c'o țiu eu, până ce'm dai paralele.

jură, Dar asta n'a făcut-o pravoslavnică — nici prin minte nu ia trecut așa ceva, — ba din contră s'a întărit în provincia ocupată militarmente tot mai mult și și-a sporit flota pe Oceanul pacific. Eată cavalerismul rusesc de a păstra sentința cuvântului dat! Prin călcarea și nerespectarea acestui tratat n'a mai izbutit să dovedească alta, de cât o încredere nebună în pretinsa-i misiune în Orient, o îngâmfare peste seamă isvorită din forțele-i prea mult prețuite, un banditism în toată plenitudinea sa, de care erau capabili muscalii totdeauna, începând la warăghi: străbunii lor și în tot parcursul istoriei până la răpirea mișelească a Basarabiei.

În fața acestei realități de a-și vedea perirea cu ochii, ce avea de făcut Japonia? Tot aceea-ce, ar fi făcut Rusia, ori altă putere între impregiurări analoge. Mult timp de cugetat n'a avut, s'a pus deci pe terenul de acțiune. Așa am ajuns dela genesa acestui conflict până la punctul, unde acesta începu să devină tot mai acut.

Ast-fel guvernul japonez se hotărî în 3 August anul trecut a trimite acuma ea o notă verbală guvernului rusesc, atrăgându-i atențiunea în adevăr confidențial asupra deobligămintului său din convențiunea cu China, că relativ în scurt timp va părăsi Mandjuria. Guvernul japonez se simte îndemnat a solicita evacuarea acestei provincii cu atât mai ales, cu cât și Japonia la rîndul ei a renunțat la peninsula Liao-Tong de dragul Rusiei. Acum ar fi rîndul acesteia a *satisfice* angajămintului său, fără să se dea ansă la suposițiunea sa, că ceea-ce face, face eventual din curtuasie față de guvernul japonez. Las nu aibă guvernul rusesc „înaltă considerațiune“ pentru guvernul japonez; asta n'are să jig-nească pe Japonia în ambițiunea ei, nici să-i vatem autoritatea politică. Japonia n'are lipsă multe ceremonii și de multă etichetă în politică: ea dorește numai să împlinească Rusia ceea-ce are de împlinit. Și cum aceasta n'a arătat de fel înclinațiunea, Japonia a *pretins* de la guvernul rusesc să se oblige într'un nou tratat că va respecta cel puțin integritatea teritorială a Chinei și Coreei, ceea-ce ea (Japonia) garantează de asemenea bucuros în ori care moment.

În Octomvrie anul trecut, după o așteptare de zece săptămâni a sosit răspunsul Rusiei, care avea conținutul, că ce divergență este între dînsa China și Coreea, o va aplană singură cu aceste două state, (în parentese, fără să fie lipsă ca tu să mă faci atent la obligămintul meu). În urma asta Japonia trimise o a două notă guvernului rus, — tot-odată făcînd și pregătiri de război, — la care acesta răspunse cam în același fel. Atitudinea aceasta a Rusiei necesită pe Japonia a mai adresa o a treia și ultima notă, cerînd răspuns în timpul cel mai scurt posibil. Și cum guvernul rus întârzie intenționat cu răspunsul, Japonia perduse în fine paciența și neputînd tolera mai departe bătaia de joc, ce făcea Rusia din toată chestia, încredință cauza sa decisiunii sortii prin arme.

Gr. I.

Din parlament.

— Raport special al Tribunei. —

După încheierea sesiunii delegaționale, parlamentul maghiar își reîncepu activitatea sa erî în 1 Martie n. A fost ședința de erî mai mult formală, de oare-ce nu s'a făcut alta, de cât s'au luat la cunoștință diferitele rapoarte și s'a stabilit ordinea de zi pentru ședința de mâine.

Președintele Perczel deschizînd ședința prezintă diferite acte. Aduce la cunoștința on. case epistola deputatului sas în exil benevol Korodi-Lutz adresată președiului, în care anunță depunerea mandatului său. De

oare-ce epistola este scrisă într'un ton că face imposibilă cetirea în plenul parlamentului aduce la cunoștința camerei simplu numai faptul că Korodi-Lutz depune mandatul, comunicînd tot-odată și dispozițiunea, ce președiul a luat acume, că epistola s'a retrimis lui Korodi-Lutz pe cale diplomatică cu observarea, că „cetirea ei n'a fost admisă de președiul.“

Prezintă apoi raportul comisiunii în afacerea incompatibilității lui Khuen-Héderváry și Wolf, care se ia la cunoștință. Prezintă ordinea de zi pentru ședința de mâine.

Cu privire la afacerea lui Khuen-Héderváry să ridică Polónyi și cere lămurire dela primministru în cauza fostului premier cu corumperea. Căci, zice Polónyi, această afacere delicată este acum de deosebită importanță, când pretutindeni se vorbește despre denumirea lui Héderváry de ministru a latere. Nainte de ce ar fi decis parlamentul definitiv în cauza aceasta, nu este corect, nici cuviincios ca portofoliul cel mai important să-l aibă un individ, care a fost și el implicat în afacerea cu corumperea. Întreabă pe președinte, când are de cuget a pune la ordinea zilei dezbaterea asta.

Președintele răspunde, că acum nu poate da răspuns hotărît deputatului Polónyi; dar este de credință, că sunt afaceri cu mult mai importante și mai urgente. Crede că aceste trebuesc mai nainte discutate.

Polónyi replică președintelui, că acesta este în eroare, când consideră alte afaceri de mai importante ca aceasta cu corumperea. Camera la rîndul ei a pornit cercetarea pe baza dreptului său autonom: atunci s'a decis totodată, că afacerea aceasta se va dezbate extra seriem.

Ministru-president Tisza răspunde lui Polónyi, că nu voeste să se declare, de oare-ce este fie-cărul binecunoscută. Împărtășește vederea președintelui, că sunt la ordinea zilei alte afaceri cari așteaptă grabnică rezolvire.

Sfîrșindu-se cu asta ordinea de zi, președintele ridică ședința.

Telegrame.

Telegramă specială.

Lin Nădlac primim în momentul punerii ziarului sub presă următoarea telegramă:

Nădlac: Marți a fost mare adunare în Șeitin. Dr. Suciu a ținut vorbirea de program în fața unei adunări de 2000 alegători, fiind frenetic aplaudat. Primirea a fost inoposantă, în frunte cu preoții. Au vorbit Dr. Vlad, Dr. Suciu, Novacescu. Azi va fi vorbire de program la Cenad unde a plecat Vlad, Suciu, Russu, Novacescu, Bocu însoțiți de numeroși fruntași.

Un nou atac contra Port-Arthurului.

Londra, 1 Martie. »Daily Telegraph« vestește din Cingkao:

Azi dimineată au apărut 15 vapoare de război japoneze în fața Port-Arthurului și au început să dea foc cu vehemență. Incrucisătoarele Nowik, Askold și Bajan au plecat cu patru torpiloare să atace pe Japonezi, dar au fost siliți să se rentoarcă. Askold e aproape, să se scufunde, ear Novic

are spărturi grav». Se vestește, că un torpilor s'a scufundat. Retvizan a fost din nou îngăurit. După ce două ore a dat foc, flota japoneză s'a retras în ordine. Infanteria rusă a plecat, spre Golful porumbeilor.

Londra, 1 Martie. »Daily Chronicle« a primit din Karbin o telegramă trecută prin cenzura rusă, prin care se vestește, că Japonezii, cărora nu le-a reușit Joi să închidă Port-Arthurul, Vineri și Sâmbătă l'au atacat și focurile le-au îndreptat mai ales spre Retvizan. Iar din tața focurilor de tun de pe uscat au fost nevoiți să se retragă. Un vapor rusesc a fost îngăurit; vapoarele japoneze n'au făcut pagube în oraș. Japonezii prădează multă munitie.

Situația în Port-Arthur.

Londra, 1 Martie Japonezii cu ocazia ultimului atac s'au folosit de apucături și-rete. Adeca au atacat Port-Arthurul cu puteri slabe, prin ce flota rusă prinzînd curagiu a început să atace pe Japonezi. Dar abca au ajuns vapoarele rusești în largul mării, s'a ivit pe neașteptate masa flotei japoneze, care sub conducerea admiralului a început un atac vehement contra lor. Toate vapoarele rusești de pe mare au suferit spargerii mari, unele s'au scufundat. E sigur însă că și Japonezii au suferit pagube mari.

Londra, 1 Martie. I-se vestește »Expresului«, că Japonezii desvoaltă încordări de forțe exasperate, ca să ocupe Port-Arthurul. De alt-cum cetatea e rău apărată. Nutremîntul locuitorilor e restrîns; prețul alimentelor deja s'a scumpit mult. Nici Rușii n'au speranțe că vor putea susține multă vreme, Port-Arthurul, și îndată ce Japonezilor le va reuși să transporte pe ferm puteri înarmate și vor începe asediul pe uscat, Rușii vor fi nevoiți în lipsă de munitiune și nutremînt să capituleze.

»Times« are știri că Port-Arthurul dacă se va mai putea susține două săptămâni.

Știri de pe uscat.

Londra, 1 Martie. Evident că suntem în ajunul rezultatelor decisive. Rușii redactează în Cifu un ziar în limba Chineză, în care își publică victoriile colosale. Să tem că Chinezii îi vor ataca, dacă vor afla despre înfrîngerile suferite.

Paris, 1 Martie. »Matin«, e informat din »Carbin« cu data de 29 Februarie, că în partea de Sud a Coreei s'a ciocnit un regiment de cavalerie japonez. Se vestește că Japonezii s'ar fi refugiat. Rușii i-au urmărit și le-a luat caii.

Ținuta Coreei.

Tokio, 1 Martie. Curtea din Coreea a dăruit 200.000 de jeni pe seama spitalelor societății »Crucea roșie«. Ambasadorul din Brit-American favorizează pactul Japonez-Coreean. Guvernul a îndrumat antistiile comunale ca să ușureze călătoria consulului rus din Fuzan, care va pleca azi spre Moi și de acolo în Nagasakiba, ca de acolo să-și înceapă călătoria spre casă.

Londra, 1 Martie. După informațiile sosite aci, pe locul Bajkal se transportă mereu trupe. Dar frigul seceră multe jertfe dintre trupe. Pe drum sunt ridicate baratce cu nutremînt, unde se împart mîncări calde pe lângă aceasta fiecare soldat are manta cu blană, totuși se zice că în frigul de 40 grade a înghețat cel puțin o mie de cazaci.

Războiul ruso-japonez.

Raportul oficios al guvernului japonez cu privire la atacul din noaptea zilei de 24 Februarie a sosit ieri din Tokio. În acest raport se spune, că actul flotei japoneze nici n'a fost atac, ci numai o încercare de a bloca artificial flota rusă, închizându-o în port prin cufundare de vapoare încărcate cu pietriș și explozive la gura portului. Flota japoneză numai atât a voit, ear planul acesta a reușit numai pe jumătate, de oare-ce tunurile de fort rusești au nimicit trei din vapoarele cu acest scop înainte de a fi cufundate de japonezi la locul designat. Așa numai două vapoare au fost cufundate la esire, dar și aceste sunt suficiente, pentru a da de lucru flotei rusești, încercându-se să iasă din port. Astfel gloria strălucită a învingătorului Alexejew (cum s'a subscris în raportul său către țară) a fost condusă formal la nul.

Astfel privată opinia publică rusă și de bucuria asta, gazetele rusești au început să dea în vileag nouă știri despre ciocnirile pe uscat. La riuul Jalu adevărată avangarda japoneză, ear aceasta ar fi luat-o la fugă nebună, lăsând și ca și arme ceea-ce ear o să fie desmintit.

Situația militară în Corea.

Un militar specialist comunică ziarului „Die Zeit“, următoarele:

În zilele din urmă au început operațiunile pe uscat. Teatrul lor este nordul Coreei, provincia Piongiang. Coreea de nord e străbătută de lanțuri de munți, cari în formațiunea lor principală se întind spre sud, dar trimit și în alte părți un mare număr de ramificațiuni laterale. Numeroasele fluvii curg printre țărmi foarte adânci spre Marea Galbenă. Partea răsăriteană a ținutului la sud de Jalu este un masiv muntos, acoperit cu nepătrunși codri de stejar și fag. Un războiu în acest ținut a cărui cea mai mare înălțime e de 2500 metri e imposibil. O ciocnire între adversari nu s'ar putea da de cât în partea apuseană. Șoselele sunt cam bune, cu mult mai bune de cât în sud, dar ținutul nu oferă nici o resursă. Astfel că armata trebuie să-și aducă cu dînsa toate cele trebuincioase pentru hrana oamenilor. Atât Jalu cât și cursurile de apă paralele cu el oferă bune poziții de apărare. Cea mai mare pedică e în tot cazul Jalu care până la Pioktong, e navigabil pentru vasele mici. Pe țărmul stîng Rușii au făcut întărituri, cari le vor înlesni trecerea. Clima Coreei este continentală. În sud înfloresc portocalii și lămâii, palmierii se înalță spre cer, ear tigru își pândeste prada, pe când în nord se întind păduri de brad și vișniile de prin stînci sunt culcușurile urșilor.

Țărmul răsăritean al Coreei e precipitat. Munții cad foarte drept spre mare. Aceasta e adîncă, cu toate acestea la țărmii uniformi se găsesc puține golfuri. Dintre porturi nu e de amintit de cât Gensan. Țărmul apusean, din contră e foarte dulce și cu multe cotituri, torenții de apă sunt mari și diferența între flux și reflux este peste 10 metri. Porturile Ciemulpo și Cinampo sunt de o mare însemnatate pentru operațiunile militare. E adevărat că în acest ținut mișcările trupelor militare sunt foarte dificile, și întrebuintarea diferitelor categorii de arme de încordări nespuse de mari. Pentru artileria de câmp nu sunt poziții favorabile, din contră, cea de munte va juca rolul principal. De asemenea, cavaleria are puțin teren favorabil și din cauza aceasta cavaleria covârșitoare rusească nu va putea să facă mare lucru. De aceea lupta decisivă se va da de infanterie.

Japonezii au debarcat în Ciemulpo, Gensan și probabil și în Cinampo, apoi în Masampo și Fusampo, numeroase trupe și sunt în marș spre nord. Armata japoneză ar opera pe peninsula lată cam de 100 kilometri.

Pozițiile ruse se întind dela Viciu, Piokdong până la Kapsan de-alungul Jaluului. S'au trimis trupe și la Kasan și Andșu. Amendouă liniile de

avant-post despart deci un spațiu abia de 100 kilometri lățime astfel că lupta de avant-posturi va începe în curînd.

Cît de cu scepticism trebuie luate știrile de pe teatrul războiului ne dovedesc veștile contradicțoare asupra celui din urmă atac dela Port-Arthur. A fost vorba de a astupa gura portului interior, afundînd în ea unul sau mai multe vase vechi de comerț, pe care Japonezii le-au împins spre port. Rușii le-au bombardat și scufundat; se pare însă că tocmai așa cum doreau Japonezii: căci îndată flota japoneză întreagă a părăsit împrejurimile Port-Arthurului. E întocmai manevra Americanilor față de admiralul spaniol Cervera. Și din aceasta unele depeși făceau o înfringere a flotei japoneze! De altfel nici acum nu putem ști ce a fost în adevăr. Așa, acum se spune că n'a fost de loc nici atacul cu torpitorii „Haya-tori“ și „Azagiri“. Tot așa de sigur e că nici ciocnirea în care ar fi pierdut Rușii 2500 de oameni n'a existat, cum n'a existat nici distrugerea celor două regimente japoneze.

Kuropatkin ar fi ultimul adept al teoriei luptelor cu baioneta. Dar e întrebarea dacă tactica de mult răsuflată a lui Suvarof, atacul cu baioneta, se va potrivi față cu Japonezii, cum s'a potrivit față cu Turcomanii; căci Japonezii, deși Asiatici, dar sunt plini de patriotism, bravură și tuptă cu armele și științele cele mai moderne, Kuropatkin e bun soldat, dar nu se crede că are însușirile de general pentru un războiu modern. Însă Rusia e săracă în militari distinși și n'a putut fi găsit altul mai bun.

General-locotenentul Rohne declară că pușca infanteriei japoneze e numai puțin superioară celei rusești: dar exercițiul cu tragerea la țintă e mult mai mare la Japonezi. La o întrecere făcută în 1902 la Tientsin, au eșit în frunte pușcașii anglo-indieni, apoi Germanii și după aceștia Japonezii, pe urmă Francezii, Rușii și Italianii. În privința artileriei tunul rusec e model 77, modificat pe la 1895 așa că trage 3—4 focuri pe minut (în loc de 2). Aceste tunuri sunt cele mai numeroase, dar a fost înlocuit în parte cu un tun M. 1900, care ar fi trăgînd 15—20 de focuri pe minut, dar e greu numai de 1884 kilgr. Tunurile japone sunt model Arizaka, de calibru 7,5, are afet cu recul, e greu numai de 1300 kilgr. și foarte mobil, dar mai slab ca efect balistic de cât cele rusești. Japonezii au foarte multe tunuri de munte, ear Rușii puține; Manciuuria și Coreea sunt însă țări muntoase.

Japonezii au fost școlari model: la Port-Arthur au imitat manevra inginerului american Kobson și au trimis vase menite a fi scufundate ca să astupe intrarea în portul interior. Pflug zice că n'au reușit; Japonezii că da, și dovadă că flota japoneză s'a deportat cu totul din fața lui. Scopul nu pare a fi fost numai astuparea canalului, ci aprinderea flotei rusești, ceea-ce s'ar fi întimplat, dacă pătrundeau în portul interior atât de îngust. Și materiile explosive de pe vase ar fi distrus și aprins toate clădirile din jurul portului. Probabil ar fi dat foc pulberărilor și munițiilor din forturi. Asemea explozii se cunoșc și uriașele nimiciri ce fac de asemenea. Așa la 3 Noiembrie 1893 în portul spaniol Santander, a explodat vaporul „Machichao“ care avea pe el dinamită și șine de fier: 300 de oameni au murit, alte vase ce se aflau acolo s'au aprins, de asemenea și multe clădiri de pe cheiul Maliano. Pe lângă asta 15 torpiloare japoneze căutau a pătrunde de asemenea în port și a nimici vasele de războiu ce le-au mai rămas Rușilor.

A doua zi Japonezii au atacat din nou Port-Arthurul, ceea-ce dovedește că le-au pus cu tot dinadinsul gînd rău.

Din străinătate.

Bulgaria și războiul. Corespondentul la Petersburg al ziarului „Die Zeit“ a avut o interesantă convorbire cu un înalt funcționar rus cunosător al chestiunilor balcanice și care i-a declarat următoarele: „Nu ne încredem de loc în principele Ferdinand și în toate guvernele sale. Cu toate manifestațiunile lor rusofile, ei vîd tocmai în Rusia inamicul lor principal din cauză că se tem de vecinătatea noastră pe mare; apoi ne acuză că din propriul nostru interes n'am cuprins vilaetul Adrianopol în opera de reforme și fiind-că nu ne iartă că noi de mai

mult de un deceniu spriginim puternic la Constantinopol pe Sêrbii din Macedonia în paguba propagandei bulgare.

Ministerul de externe știe foarte bine că războiul actual e salutat cu bucurie de cercurile conducătoare bulgare și cum-că chiar Zankovisti distinși, amicii noștri sinceri bulgari, sunt supărați pentru influința noastră în numirea sêrbului Firmilian și a urmașului său ca mitropolit la Uskub, această stavilă puternică a propagandei național-bisericești bulgare. Ultimele măsuri energice ale Bulgarilor în contra trecerii bandelor în Macedonia, „jocul de a resemnarea“ făcut între prinț și șeful bandelor macedonene, partisanul său cel mai credincios, generalul Toncess, precum și misiunea împăciuitoare a protegiatului prințului, a arhiepiscopului catolic bulgar Mennini la Constantinopol, la împăratul Francisc Iosif și la Papa — toate acestea nu urmăresc decât un scop: să adoarmă pe Rusia și să arunce praf în ochii opiniei publice europene. Representantul nostru diplomatic la Sofia, Bachmetieff, prin bogata și filantropica sa soție, a luat prea mult partea „martirilor“ macedoneni și a fost orbit de manifestațiunile filo-ruse cu dibăcie și viclenie organizate de anii de zile de prințul Ferdinand, cum e ridicarea monumentului Țarului în Sofia, înființarea muzeului Țarului liberator, etc. Prințul și guvernul său n'au acum decât o dorință: să ajungă la ceea-ce Bulgaria pregăteste mai cu seamă dela 1885 încoace și pentru care a cheltuit sute de milioane, adevărat: sau, în cazul cel mai rău, renunțînd la Macedonia să proclame independența Bulgariei și a Rumeliei răsăritene și a proclama pe principele Ferdinand de rege, sau, în cazul cel mai favorabil, odată cu tronul regal să se dobîndească — fie și provisoriu — autonomia Macedoniei. În scopul acesta Bulgarii ar fi dispuși să facă Austro-Ungariei cele mai mari concesțiuni, să permită până și ocuparea Macedoniei. Numai de noi Rușii să tem ei. Mai înainte de toate ei se tem că noi în cazul unui războiu în contra Turciei sub pretext de reforme și ca în interesul păcii europene să apărăm pe Turci de Bulgari și pe Bulgari de Turci, vom ocupa pentru totdeauna porturile bulgare Varna și Burgasul. Aceasta e și teama principală a lui Naciovici. Numai această teamă ține pe Bulgari în frîu și-i împinge de o parte să facă pe „oamenii de pace“ pe lângă opera de reforme detestată de ei, ear pe de alta să facă pe sub ascuns intrigi la Paris precum și prin ministrii de curînd numiți la Roma și la Londra în contra Rusiei și a reformelor. Războiul între Bulgaria și Turcia stă acum mai întăiu de toate în mâinile Angliei. Dacă Anglia garantează Bulgarilor siguranța porturilor Varna și Burgas, furtuna Balcanică se deslănțuie, mai cu seamă dacă războiul asiatic va ținea mai mult timp acolo forțele noastre militare.

Marele duce Sergiu, guvernorul general al Moscvei, într-o proclamație recentă mulțumește poporul pentru manifestațiunile sale de lealitate și invită pe cetățeni să reia ocupațiunile lor zilnice.

Tonul presei continuă să fie violent față de Anglia.

„Gazeta de St.-Petersburg“ se exprimă astfel:

Noi ne-am pregătit pentru un rău început al războiului și Japonezii nu ne vor uimi cu succese locale. Nimeni dintre noi nu crede că vom suferi mari sacrificii. Dar suntem gata la orice, chiar la o ruptură cu Anglia. Pe de altă parte nimeni nu se îndoește că balanța ar fi în favoarea noastră.

O să ne coste poate miliarde și milioane de vieți, dar le vom suporta. Zadarnic Anglia cată să ne sperie.

„Novoie Vremea“ întrebuintează un limbaj și mai violent și invită Anglia să își amintească și că războiul în Extremul-Orient nu absoarbe atât de mult resursele noastre în cât să fim obligați a părăsi interesele noastre în Orientul European, în Tibet, Persia și Asia mică. Aceiași gazetă reclamă că Coreea să fie privată ca țară neutră: altfel când „va sosi timpul pentru semnarea păcii, rolul nostru în negocierile preliminare va fi mult mai simplu.

Svet e cel mai înfocat din toate ziarele: „Rusia e o putere de uscat. Ea n'a fost niciodată o putere maritimă și nu va fi probabil vr'odată. Odinioară Rusia a ocupat Mand-

jură și s'a întărit aici. Coreea e legată de pământul rusesc. Și acest război nu se va sfârși până-ce Coreea nu va fi curățită de Japonezi și va deveni o parte din domeniile împăratului rusesc.

Apoi „Svet“ batjocorește pe aceia cari cred că lupta hotărâtoare se va da pe riul Jalu. Adevărata luptă va avea loc numai la Seul.

După aceea Coreea va fi curățită de Japonezi.

Un imperiu mare trebuie să aibă planuri mari. Pacea nu va fi asigurată până ce întreagă Coreea nu va fi sub protecția Rusiei, cu garanziune rusești cari să apere acest Stat.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Martie 1904.

— **Monarhul despre situațiunea în Macedonia.** „Magyarszó“ scrie, că unul din delegații unguri având o audiență la Maj. Sa monarhul, a dat expresie îngrijirilor, că din cauza evenimentelor din Macedonia, monarchia noastră va fi nevoită să intervină cu arma în Balcani. Maj. Sa a zis:

— Mulțumită lui Dumnezeu, situațiunea s'a ameliorat esențial și nu va fi necesitate de a ne amesteca în afacerile din Balcani.

— **Numirea contelui Héderváry Károly** de ministru lângă persoana Măiestrății Sale, după-cum suntem informați se va publica cât de curând în foaia oficială. Contele Héderváry îndată ce va fi numit, va călători în Timișoara, între alegătorii săi, ca după obiceiul parlamentar să-și depună mandatul și să se supună la o nouă alegere. Cu această ocazie contele Héderváry își va desvolta punctul de vedere din trecut și va desvolta și cauzele, cari i-au scuzat ca datorință patriotică să intre în cabinet.

— **Visita lui Loubet la Roma.** Din Roma se telegrafează, — contrar știrii date și de noi — că ziua pentru vizita presidentului Loubet la Roma încă nu este fixată, ba chiar, că este posibil, ca să se amâne de nou.

— **Conclusul consistorului arhidiecezan din Sibiu** în cauza alegerii dela biserica sf. Nicolae dat ad nr. 1531 bis. este în esență următorul:

Alegerea comitetului, epitropiei și delegațiilor școlare, efectuată în sinodul parohial din Brașov (Scheiu) la 25 Ianuarie a. c. periodul 1903 până la 1905 inclusiv sub presiunea comisariului consistorial Ioan Droc, — se aprobă.

Comitetul ales are să intre imediat în funcțiune, ear dl protopresbiter V. Voina este însărcinat, ca să conducă însuși actul predării averii bisericii Sf. Nicolae, dela epitropia veche la mâinile epitropiei nou alese.

În afacerea constituirii delegațiilor școlare dl protopresbiter are să urmeze conform dispozițiilor din Legământ.

Un eventual recurs contra acestui conclus are loc numai extra-dominium și nu poate împede deca executarea lui.

Recursul înaintat de Arsenie Vlaicu, ca parte interesantă, nu se consideră și se respinge.

— **Principesa Luiza de Coburg.** Se telegrafează din Viena: Îngrijitorul principesei Luiza de Coburg a cerut deja în anul trecut, ca starea mentală a principesei să fie vizitată din nou cu mai deamănuntul. Oficiul de marșal al curții a împlinit acum dorința îngrijitorului și a ecmis o comisiune din cei mai vestiți medici, spre a vizita starea sanitară a principesei. Comisia vizitând de repetite ori pe principesă a declarat, că principesa suferă și de prezent de nebunie, și starea aceasta nu permite, ca principesa să fie în contact cu alți oameni, ei trebuie să rămână și mai departe în sanatoriul, care s'a dovedit bun spre acest scop.

— **Proces secular.** Cetim în „Budapesti Hirlop“ Curia a decis de-ună-zi în un proces vechi. Ca adversari au stat față în față comunele săsești din comitatul Bistriței și jur, și comune românești de lângă Samos. Obiectul procesului a fost

coasta muntelui de lângă riul Samos, pe care comisarul regești înainte cu 4 secole o judecau când Românii, când Sașii. După cum li-a convenit lor. La 1832 comunele românești interesate au atacat în armați comunele vecine săsești purtând adevărat războiul pentru teritoriul chestionat. De oare-ce comunele românești în acest timp au aparținut confiniului militar, județul a decis în favorul lor. Din acest timp începând până azi așa zicând continu curgea procesul, și mai ales comuna română Rebra era în mare dușmănie cu comunele săsești Nagy Demeter și Jaád, așa, că nu odată aceasta inimicizie costa și viață de om, ba timp mai îndelungat a trebuit permanent ținut în acele părți un regiment întreg pentru susținerea ordinii. La 1889 comunele săsești interesate au cerut tribunalului din Bistrița constatarea liniei confiniare, cu care ocaziune tribunalul a decis în favorul Sașilor. În urma apelatei Românii tabla regească a dat drept acestora, amovând pe Sași cu cererea lor. Ajungând cauza la curie, aceasta a nimicit sentința tablei întărind pe a tribunalului.

— **O palmă 120 coroane.** Ni-se scrie de pe marginea Dunărei, că învățătorul din Eșelnița Const. Vladu din cauza unor neînțelegeri avute cu soția sa, a fost palmuit publice de cumnatul său G. Costescu, teolog c. III. Afacerea ajungând la județi, teologul G. Costescu a fost pedepsit pentru vătămare de onoare cu 120 cor. — Aspră pedeapsă, dar așa să vede că și plătește.

— **Femei în a-mata rusă.** Pușca și sabia în mâna femeii, e potrivită pentru scenă, și cu toate acestea de prezent în marea dramă din „Asia-Ostică“ se bat nu numai bărbați ci și amazoaane. În zilele trecute prima balerină a operei de curte din Petersburg, doamna Krezesinska a plecat pe câmpul de luptă și azi vestește o telegramă din Moscva, că fiica generalului Maximovici, — cu concesiunea ministrului de război — s'a înrolat ca soldat în primul regiment de infanterie care staționează gata de luptă la hotarele Coreei. Despre domnișoara aceasta pentru prima oară vorbește cronică, dar numele tatălului ei nu e necunoscut. Cu doi ani înainte se rătăcise într'un vagon în care călătoreau dame de orfeu. La o stațiune s'a urcat un tânăr oficer de gardă, prințul Leuchtenberg și s'a purtat de tot provocător cu damele. El știa poate pentru-ce, dar generalul nu cunoștea glumă și-l insultă pe prințul. S'au duelat cu pistolul și prințul a căzut lovit de glonțul lui Maximovici. Și fiica acestui bătrân cavalier merge acuma în luptă.

— **Cutremur de pământ.** În 19 Februarie a fost în Timișoara un cutremur de pământ care a durat 4 secunde. Cutremurul s'a simțit mai ales în etaje și a produs mare panică.

— **Se scumpește pâinea în Londra.** Se vestește din Londra: În urma târgurilor guvernului japonez și ale speculanților, sunt în așa lipsă de făină americană, încât brutării din Londra au ridicat prețul pâinii de 4 și 1/2, pensii la 5 și jumătate pensii. Se prevede că se va scumpi și mai mult.

— **Foc în Londra.** Se telegrafează din Londra că într'o stradă îngustă din Citaj la spatele reședinței St. Paul, eri noapte a izbucnit un foc. Casa care ardea s'a prefăcut în cenușe. Mai târziu când au sondat ruinele etajelor de sus, sub pod s'au găsit cinci femei carbonisate.

Probabil că au voit să scape din flacăra pe fereastra podului, dar au leșinat de fum. Casa arsă până la cel din urmă etaj constă numai din prăvălii, locuiau în ea numai câte-va femei aplicate în prăvălii. Probabil că le-a surprins focul în somn.

— **Universitatea italiană din Austria.** Se vestește din Viena: Guvernul Austriac a hotărât, că vor înființa nouă universitate italiană în Rovereto. Noua universitate va avea deocamdată numai facultate de drept.

— **Contractul comercial german.** Germania a încheiat deja negocierile comerciale, și în general a ajuns la înțelegere cu Rusia. În urma acestora Germania urgencează și negocierile cu Ungaria și Austria. Conferința ținută eri în ministerul de externe din Viena a avut de scop ca să pregătească începerea cât mai în grabă a negocierilor.

— **Călugăr dinamitar.** Cuviosul părinte Nicor Gianopulos, care este deja de 60 ani, nu de mult a avut mai multe afaceri cu avocatul

Dudunus, care îi era și dator cu 500 drahme, Neputând călugărul să-și scoată banii dela avocat, a mers la el în cancelarie, voin să pertracteze de nou. Într'aceea călugărul aprinzând țigăreța, avocatul observă că pe sub reverendă iasă fum, rugând pe călugăr să grigeasca să nu se aprinză, la ce cuviosul a răspuns:

— Fi-i liniștit, azi trebuie să murim împreună amândoi.

Abia zise cuvintele aceste, arată avocatului o patronă cu dinamit care la moment și explodează. În urma exploziunii avocatul a suferit la cap și la mână grave leziuni, ear călugărului i-a rupt o mână. — Se crede despre călugăr, a cărui leziune este mortală, că a comis actul în acces de nebunie.

— **I-a tăiat nasul.** Rău a mai pătit-o Terényi Sándor din Drégely-Palánka cu dragostea. Băiatul adevărat a iubit cu foc o fată, dar părinții săi n'a voit să știe de fel de căsătoria lor. Fata atunci a recurs la puterea magiei, înduplecând pe fecior să vină cătră mezul nopții la ea și să-și bage nasul pe fereastră. S'a și dus Terényi Sándor la timpul ce i-a spus mândra, care într'aceea înțelegând că ibovnicul ei nu să mai rupe așa tare după ea, și cum acesta și băgase a treia oară nasul pe fereastră — cum l-a învățat fata, aceasta i-l'a tăiat cu o singură suncitură. Acum zace bolnav în spital.

— **O acuză întreruptă.** Pe banca acuzațiilor din Paris ședea un băiat, care avea să-și dea seama pentru furt Procurorul n'a voit să-l accepteze motivul, că necesitatea l-a forțat să comită acest delict. A început să rostosească cu mare aparat rechisitorul zicând între altele:

— Păcat, că legile noastre nu dispun ca atari indivizi periculoși să fie izolați de societate.

— Acest individ este fiul procurorului, — întrerupse apărătorul.

Mare fu incurcătura la aceste cuvinte.

— Pe dl apărător îl provoc la ordine! — zise președintele recules din perplexitate.

— Să mă ierți dle președinte, replică apărătorul, dar asta este un lucru, carele nu se poate isprăvi cu o simplă provocare la ordine. Eu și dovedesc cu date autentice, ceea-ce zic.

— De ce-ai întrelăsat a le spune? Să-ți fi prezentat dovezile mai de timpuriu.

— Din motiv de tactică, zise earăși apărătorul. Actele sunt aci, actul acesta dovedește, că Antonia Lafarque a înaintat o pretensiune la tribunal contra notarului de tribunal Enric Lebrun pentru susținerea copilului. Lafarque este mama legitimă a acestui băiat, ear Enric Lebrun — dl procuror, care în timpul acela era notar la tribunal este tatăl băiatului. Județul a obligat atunci pe notarul Lebrun la susținerea copilului, având să plătească lunar mamei copilului, o pensie de trei-zeci și cinci franci. Un alt document aci mărturisește, că Lebrun a cerut termin de solvire, a și c pătat. Dar într'aceea murind mama băiatului, copilul a rămas fără sprigin. Aceste documente le pun la dispozițiunea on tribunal.

În urma acestui incident presidentul suspendă pertractarea, provocând și auditoriul să părăsească sala. La redeschidere presidentul a declarat, că cauza se va pertracta de nou cu altă ocaziune fiind nevoie de a se încredința acuza unei persoane neinteresate.

— **Soldatul rus.** Despre vitejia și virtuțile ostirei și soldatului japonez s'a sris prin ziare dela izbucnirea războiului foarte mult, dar însușirile soldatului rus au fost date uitărei, cu toate că merită, să ne ocupăm de ele. Soldatul rus luat din misticimea proastă, adevărat, nu e o masă inteligentă, dar prin îndestulirea, ascultarea și naturelul lui, care nu cunoaște oboseala, se poate socoti între cei mai buni soldați ai lumii. Oare nu a arătat aceasta în războaiele sub Napoleon I, războiul din Crimeea, în 1877 și 1878 șcl? Virtutea militară și naturelul neobosit însă nu sunt urmările unei calificări de oficer, ci o datorește împrejurării, că în timpul cât era acasă ca mojić, s'a dedat cu ori-ce fel de peripeții obositoare, care apoi îi prieste în timp ce e soldat. Poate, că nici un om de pe fața pământului n'are o viață așa de mizerabilă, ca aceea a mojićului oropsit din împărăția Tarului alb. Ivan Ivanovici — precum îl numesc în glumă pe soldatul rus — se simte la miliție destul de bine și fericit, căci nu-l prigonește arindașul, ispravnicul, executorul de dare și cei-lalți mulți și neplăcuți oa-

ment al „tătuclui“ Timpul general al serviciului militar din Rusia e la anul 24 al tinerului rus. Dacă e bun de soldat, servește „tătuclui“ patru ani într-una. Feciorul mai isteț și inteligent se asentează la artilerie, cel înalt și uscățiv la cazaci (cavalerie), ear din feciori sdraveni, lași în spate și cu picioare bune devin infanteriști cel faimos al Rusiei. După asentare îl îmbracă pe fiul de mojić în niste haine groase, îl dă să-și tragă în picioare niste cisme cât toate zilele și îl transferează unde-va la *celalalt capăt* al întinsului imperiu. Se știe, că politica veche a guvernului rusesc e, ca soldatul să nu stea nici-odată în bune relații cu populația, unde sunt încuștirați. Ruteanul sau rusul mic și polonul ajunge la St.-Petersburg, regimentele cașpice la Kronstadt, ear recruții din guvernamentele din interiorul țerei sunt transformați în Polonia sau Finlanda. Comandantul garnizoanei nu-l asentează pe recrut îndată în regimentul său, ci întreaga ceată a recruților e împărțită în mai multe trupe mici și se cualifică timp de 8 săptămâni, după care apoi trebuie să depună jurământul Țarului și din acel moment e supus celei mai draconice legi militare. Soldatul dela cavalerie se scoală la 4, ear infanteristul la 5 dimineața. După curățirea îmbrăcămintelor prima poruncă chiamă pe Ivan Ivanovici la rugăciune, după care apoi poate să-și consume modestul dejun, compus din pâne neagră și ceaf. Până la 12 e la exerciții. După prânz are 2 ciasuri timp de odihnă. Dela 6—7 d. a, învață Ivan Ivanovici să scrie și să citească, la care știință nu prea mult se pricepe. După 7 seara primește cina, ear la 9 se poate culca soldatul rus. Soldatul de obicei nu prea se plânge din cauza *menajului*. Adevărat e, că nu prea vede carne, dar i-se dă cu atât mai mult zarzavat, aceasta însă îi destul lui. Plata sa e foarte mică și totuși Ivan Ivanovici e cel mai fericit soldat al lumii. Numai de un lucru ie frică: de marile manevre militare, care țin din Aprilie până în August, când trebuie să facă drumuri obositoare în marș forțat. Cel slab rămân cu sutele îndărăt pe drum și mulți băieți de mojić își închid ochii, înainte de a-și revedea satul părintesc de pe țărmul Volgei.

— **„Romanul căsătoriei“** de Leo Tolstoi, tradus în românește de d-na *Lucreția Russu Șirianu*, care a îmbogățit literatura română și cu alte multe traduceri de valoare, din diferiți autori mari, se poate procura la administrația „Tribunei“. Un volum costă 1 coroană, plus 16 fil. porto.

— **Cărbuni de piatră păstrați în apă.** Cetim în „Bunul econom“: Mr. Macanlay din Anglia a făcut experimente în privința forței cărbunilor și a constatat, că neasămănat mai mare e forța cărbunilor tinuți în apă, de cât a celor păstrați în magazine uscate, sau întrebuințați îndată după scoaterea din mină. S'a dovedit acest rezultat în prezența unei comisiuni de experți. Resultatul acestor experimentări e de foarte mare însemnătate pentru marina de război.

— **Sămânțe bune.** Cine își iubeste grădina și vrea să se bucure de cele mai frumoase flori și legume, să-și cumpere semințe de la furnisorul curței regale *Edmund Mauthner* în Budapesta. Str. Rottenbiler Nr. 33, care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat pe 226 de pagini, și care indică prețurile. Acesta conține pe lângă semințele cele mai excelente, o mulțime de flori și legume interesante și surprinzătoare.

— **Durere de stomac.** *Sgârțuri de stomac, catar greu de stomac*, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apă, *tit*, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cuția de probă 1 cor. 20 fil.
Cuția mare . . . 2 cor. — —

In contra *tusei, catarului* (troahnă) *răgușel, flegmei și iritațiunijătului* este de

un efect eminent, *pastilele de pept „Senna“*. Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la *„Maria Fecioară“* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros Béni Nr. 15.

— **Mamă măntuită!** Așa scrie un băiat recunosător dlui Müller în Budapesta V. Vadasz ur. 42/K. Trimițătorului crucel electro-magnetic. R. B. N. 86967. Aceeași sună: Stimată D-le Müller! Nu pot să tac ea să nu vă exprim cea mai profundă mulțumită, pentru-că dacă există pe lume un mijloc cu efect atunci acela e numai al d-voastră. Mama mea suferea de 15 ani de stome, și fu atacată de un așa reumatism, încât pentru noi de fel nu mai era nici o nădejde de a putea mântui pe mama noastră. Sămăna mai mult numai unui schilet omenesc, nu-și putea mișca nici un membru al corpului, și trebuia să o tratez ca pe un copil mic. Îmi luai scăparea la minunatul d-voastră aparat la crucea electro magnetică R. B. Nr. 86967 și spre cea mai mare bucurie mama noastră, după-ce a purtat patru săptămâni aparatul d-voastre, a părăsit patul, și se simte acum, multam Doamne, într-una bine și e sănătoasă. Nu pot îndestul de cald să recomand tuturor cari sufer de atări boale, să se adreseze d-tale și să facă încercare cu aparatul d-tale binecuvântat. Te rog încă o dată d-le Müller, primește sincera mea mulțumită, Dumnezeu să te binecuvinteze și să-ți răsplătească invenția. Cu stimă Gheorghe Barth în Baracka.

PARTEA LITERARĂ.

Formarea sistematică a recruților Infanteriei.

De sublocot. *Michail Buttescu*.

București, 1903.

De un bun timp încoace, ochiul observator a ori-cărui cărturar român din vre-o provincie afară de Regat, a putut zări în evoluția cultura a statului român; o notă nouă, marcantă mai ales în străduințele, ce-și dau bărbaii de stat: întru a îndruma creșterea fiitorului cetățean român pe calea adevăratei propășiri. Și când observi această tendință, pronunțându-se cu toată tăria și în formarea ostașului român, trebuie să recunoști cu vădită satisfacție de român adevărat, că aici se lucrează după un plan bine chibzuit și după un sistem, rezultat din o croială bine cumpănită și bine nimerită.

Pe mine, ca bărbat de școală, m'a atins prea plăcut accentuarea momentelor pedagogice în înaltele ordine de zi ale Majestății Sale Regelui Carol și în multe circulare date de ministerul de război român. Și acum, când din întâmplare, am dat peste broșura din fața acestei dării de seamă, nu m'am putut reținea fără a arunca o privire în conținutul ei.

Broșura de față se ocupă cu creșterea soldatului român. În cuprinsul ei, după introducerea, dăm de capitulele: generalității, formarea recruților, mijloace de instrucție, *mijloace de educație*, mijloace de formare a trupului, organizarea mijloacelor de formare a recruților, întocmirea planului de predare a cunoștințelor, organizarea materialului; organizarea personalului, aplicarea planului de predare a cunoștințelor din puncte de vedere anumite exercițiile practice, concluziuni. Alăturat la broșură se află: Programul general de predare a materialului de instrucție și educație a recruților infanteriei, o împărțire a instrucției temeinice și practice pe săptămâni.

Din această simplă indicație a cuprinsului se poate vedea că broșura e o *lucrare serioasă*, făcută cu studiu și pricepere. În capitulul generalității se face o analiză psihologică a omului. Cu toate că concepția pe care o avem noi aderenții pedagogiei herbartiane, totuși recunosc că e o expunere clară și logică a acelor vederi, pe cari autorul le-a împrumutat din isoarele pe cari le-a folosit. Expunerea acestei părți referitoare la temperament e neșcepționabilă din punct de vedere al științei.

Cu mult mai importante sunt capitulele ce urmează și anume în capitulul următor se scot la iveală foarte nimerit calitățile ostășești:

a) *Calități sufletești*: energia, încrederea în fine îndrăzneala.

b) *Calități trupești*: forța musculară rezistența sprintenă.

De lașirarea acestor calități incopie autorul afirmațiunea potrivită: „Și când toate acestea vor fi comentate prin disciplină, vom avea un soldat țăpân, care va sta cu voință tare în fața celui mai înverșunat foc și chiar în momentele cele mai grele, își va încorda toate puerile și vom fi siguri de el, că nu se va opri fără ordin, chiar fiind perderile cât de mari și focul cât de grozav“ (p. 21).

Expunerea din acest capitol merită toată considerația, fiind în consonanță cu științele pe cari se bazează și verifică și de practica vieții.

Deosebită mențiune merită capitulul mijloacele de educație, în care să accentuează *instrucția individuală*, de care aflăm pomenire și în înaltul ordin de zi către armata a *Regelui Carol* dat în 10 Maiu 1902. În punctul prim al acestui ordin se duce: „*Conducerea războaielor și luptelor moderne să întemeieze pe instrucția individuală a oficerilor, a gradelor inferioare și a soldaților precum și pe hotărîrea și inițiativa conducătorilor de trupă*“. Ear în punctul doi se zice: *Disciplina este temeliea armatei. Ea se răzîmă; pe dreptate, pe nepărtinire, pe iubirea și încrederea reciprocă a superiorilor și inferiorilor, pe asta de a porunci clar și cu chibzuită.*“

Ajunge să cităm atât din ordinul de zi, pentru-ca ori-cine să simtă efectul aerului pedagogic ce transpiră din sus indicatele scrieri și totodată să confirme asertiunea pusă în fruntea acestor cercetări.

În capitulele ce urmează să espun cu maturitate toate dispozițiile, ce trebuiesc luate spre a instrua și educa un bun soldat.

Împărțirea materialului și a timpului e făcută cu atât pricepere în cât nu lasă nimic de dorit. Mijloacele arătate cu privire la întărirea și mlădierea corpului sunt de o așa estensiune și organizate atât de potrivit, în cât eu cu ochiul meu de bărbat de școală nu am nimic de obiectonat. Din punct de vedere militar aflu destul de corect și vederile aprinse cu privire la formarea sufletului, între cari amintesc cunoștințele despre: Familia regală, drapelul, istoria țerii etc.

Concentrarea instrucției în mâna unui singur oficer, a caporalului și a fruntașului o pricepesc ca o idee foarte sănătoasă.

Tot astfel și indicațiunile metodice cu privire la tratarea materialului nu în ordinea cum e cuprinsă în paragraful regulamentelor, ci în conformitate cu împrejurările și necesitățile de ocazie a ostașului.

În lucrarea, pe care ne-am luat vofe a o marca cu scopul, ca să constatăm și noi cum se lucrează în armata română a fraților noștri din Regat, constat o muncă făcută cu deosebită străduință și pricepere, care poate servi autorului drept îndemn de a continua pe calea începută. Ea este totodată și un mic fruct al ostenețelor, ce se pun întru înălțarea aceluși factor care a dat României: *Independența națională*.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Stofe fine pentru haine
la

Fischer Simon în Arad.

Firma lui Fischer Simon

(edificiul Hotel Central)

atrage atențiunea publicului asupra unei noi comande.

Deosebi accentuez, că numai stofe engleze de prima calitate am în deposit și aceste sunt cele mai nouă și după ultima modă. Stofe alese de cheviot vênit întunecat, de chamgarn, care să potrivec de minune pentru haine de Sacco. Prețurile sunt senzaționale, ear depositul să epuisează repede.

Vitrinele conving despre asta pe ori cine, și nime nu întrelese ocaziunea binevenită.

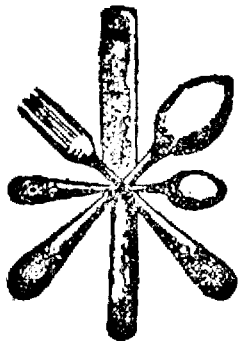
Un candidat de avocat

cu stil perfect maghiar și român se primește numai decât în cancelaria avocatului

Dr. Mátyás Lázár,
Sibiu, str. Urezeului Nr. 11.

Editor și redactor responsabil: *Ioan Russu-Șirianu*.

Un bilanț de economie CASNICĂ.

In prețuri uimitor de ieftine răspândesc în toate părțile din magazinul meu prea încărcat

61

obiectele mele de argint mexico de renume universal prin eselența lor,

și anume:

- 6 buc. cuțite de masă argint mexico
- 6 „ furculițe „ „ „
- 6 „ lingure „ „ „
- 12 „ lingurițe „ „ „
- 6 „ cuțite de dessert „ „ „
- 6 „ furculițe de dessert „ „ „
- 1 „ lingură mare de supă, „ „
- 1 „ lingură „ de lapte „ „
- 2 „ sfeșnice elegante de masă pentru salon

46 BUC. laolaltă numai 6 FL. 50 CRUCERI.

Fie-care cumpărător primește pe lângă acestea drept remunerație pe lângă garanția un cântar casnic pentru greutate de 12½ chilo — gratuit. Argintul de mexico este un metal alb pentru acărul durabilitate primesc asupra mea garanția pentru 25 ani. Se trimite în urma trimiterii banilor ori la cerere prin rambursă din magazinul din Europa.

Casa centrală de circulație Denker József, Budapesta VII. Hernád 54.

SFETNIC JURIDIC

(Auto-advocat) carte folositoare pentru ori cine, pentru-că cu ajutorul ei afacerile sale de caracter juridic și judecătorec, fără spese și fără avocat singur și le poate apăra. Mai de 30 de feluri de legi, îndeosebi legi, de contribuție, căsătorie, legea comercială, lege despre pregătirile industrișilor, lege industrială, lege despre intrării publice, noua lege despre emigrări și despre pașapoarte. Se poate comanda pentru 4 coroane la Casa centrală d. comerțului. I. Denker (Denker József központi áruház) Budapesta VII, strada Hernád Nr. 54.

Pentru 5 cor.

trimite 4½ chilo (vre-o 50 buc.) — puțin deteriorat

sapun de lux

extra-ordinar de fin

de roze, de lapte, de liliie, de rezedă, jazmin, vioarele. Se trimite trimițându-se banii înainte ori la cerere cu rambursă

I. Denker str. Hernád 54.

Carte de afaceri pentru industriași!

(Igazságügyi közlő) sub acest titlu a apărut o carte folositoare. Nu e un seris, ci registrul corect și sigur al scopurilor meseriașului. Conținutul se explică el însuși și prin urmare fie-care industriaș, dacă n-ă învățat contabilitatea, o poate ușor înțelege.

Cartea conține 3 feluri de registre, comanda, muncă prestată, caltele și societatea personalului, unifică deci în sine tot ceea ce pentru meseriaș e necesar să poarte în evidență. Se poate comanda prin assemnat, legată, în preț de 4 cor.

Casa centrală de comerț

Denker József Budapesta, VII, Hernád Nr. 54.

Cel mai efin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de

Oroloage și giuvaricale din Arad

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaerģiu

Arad, strada Templon.

(Palatul minoritilor).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

„ „ „ dame „ 12 „ „ „

„ argint „ bărbați „ 5 „ „ „

„ „ „ dame „ 6 „ „ „

„ oțel și nikel „ 2 „ „ „

Wecker „ 1:50 „ „ „

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 125— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 84—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Industrie locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT AGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Lócs).

Recomandă în atențiunea multon. public marele său

magazin de mănuși pentru bărbați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de stomac, suspensorii, șarșafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de branșa asta, pe lângă prețuri efine. — Asortiment uriaș.

1058 50—50

Primul și cel mai mare Institut de galvanizare, nikelizare și emailare,

provăzat cu lumină electrică 142 1—10

■ în TIMIȘOARA. ■

POLLÁK JAKAB

Biciclete noi dela 100 coroane în sus.

Biciclete cu motor dela 500 coroane în sus.

De oare ce atât bicicletele, cât și automobilele însuși le fabricăm, ne aflăm în pozițiunea de a putea acorda p. t. mei clienți cele mai mari favoruri.

Repararea perfectă a unui biciclu vechiu, nikelizarea, emailarea și repararea, mâner nou, pedal nou la olaltă 24 coroane.

Un automobil de 10 cai, un nou omnibus (fabricat propriu) să află de vânzare.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret

vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuțeli, tinituri de ureche, bătăe-de inimă, sgârșiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră, ischias, udului în pat, influența, isomais, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă succes boalele aflătoare, care nu de altă parte a cel rui bun sunt contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se sã atestată incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu multumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat sădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 -192

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.
folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Fabrica de motoare în Dresda

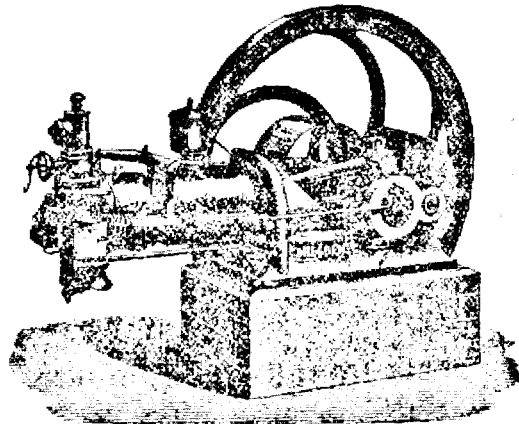
(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

GELLÉRT IGNÁCZ și COMP.

Telefon 12-91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12-91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda de benzin, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator)

Manipularea cea mai simplă
64 distincții.

Cel mai ieftin motor.
8 decorații de stat.

3000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Pentru mănare de mori, măcinare, csmări be nutrețori în economie de lăptărie de tăiat lemne, ridicat de apă, trierat și pentru alte lucrări economice și industriale. Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume, acestea au dobândit cele dintăiu premii.

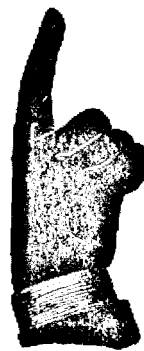
Condițiuni de plată favorabile. — — — — — Garantare absolută!

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU!
am arangeat cu specialiști și mașiniști din Dresda

84 6-10

GHETELLE-PORTIER

sunt cele mai bune și mai ieftine!

Firma anunță mult On. Public cumpărător că magazinul de ghetete conține cel mai bogat asortiment.

Din cauza îngrămădirilor de mărfuri prețuri de tot avantajioase.

Telefon pentru oraș și comitat 324.

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis à-vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav financiar pentru pompieri, pentru proști și civili, calitate bună, preț moderat.

985 80-80